

No. 2, 2011 (Mai)

Innhold

Digitalradioutviklingen i Norden

Heldigital radiodistribusjon – fortsatt en drøm?

Hva er digitalradio?

Digital framtid for norsk radiobrånse

Danmark har flest DAB-radioer per capita

Fornyet digitalradiointeresse i Sverige

Ingen nye DAB-satsinger i Finland og Island

Ulik digitalradiostrategi i store europeiske land

Nordisk mediepolitikk

Norden best i verden til å skape IT-vekst

Fortsatt støtte til utvikling av nordiske dataspill

Trykte medier

De unge vil gjerne lese aviser [Danmark]

Litteraturens stilling i samfunnet skal analyseres [Sverige]

Audiovisuelle medier

Igjen balanse i DRs økonomi [Danmark]

Klarsignal til FM4 [Danmark]

TV 2s hovedkanal blir betalingskanal [Danmark]

Nye HD-TV-kanaler i utvidet digital-TV-nett [Finland]

Omfattende medielov vedtatt i Althinget [Island]

Medietilsynet skal vurdere ny NRK-tjeneste [Norge]

Regjeringens kinodigitaliseringsstøtte framskyndes [Sverige]

Informasjonssamfunnet

Datalagringsdirektivet vedtatt av Stortinget [Norge]

Lovforslaget om datalagring hviler i ett år [Sverige]

Ytringsfrihet og opphavsrett

Nytt søkelys på piratkopiering [Danmark]

Åndsverksloven blir bedre verktøy i kampen mot fildeling [Norge]

Riksdagen vil ha lavere moms på digitale skrifter [Sverige]

Forslag til modernisering av opphavsretsloven [Sverige]

Medieeierskap

Sanoma selger seg ut av kinomarkedet [Finland]

Bonnier og Sanoma deler det finske bokmarkedet [Finland]

Medieeierskapsloven skal gjennomgås [Norge]

Publikasjoner

Offentlige rapporter i perioden mars-mai 2011

Heldigital radiodistribusjon – fortsatt en drøm?

[Digitalradioutviklingen i Norden]

2015 i Storbritannia, 2017 i Norge: Da skal mesteparten av FM-nettene i disse landene legges ned – riktignok med myndighetenes klare forbehold. Blant kravene er at minst halvparten av radiolytterne må bruke digitale plattformer – og nesten hele befolkningen må ha digital radiodekning. I Danmark utgjør digital radiolytting nå 36 prosent av all radiolytting i løpet av en uke. Men fremdeles er ingen nedlegging av de danske analoge radionettene vedtatt.

Én digital radiostandard, ett årstall for nedlegging av de analoge radionettene. Dette har vært drømmen for radiobransjen i de fleste nordiske og flere europeiske land siden prøvesendingene startet med den EU-initierte DAB-standarden (Digital Audio Broadcasting) midt på 1990-tallet.

Da var det vanskelig å tenke seg andre scenarioer for utviklingen av radiodistribusjonen: Riksdekkende digitale jordbundne nett skulle erstatte de analoge – fullt og helt på et visst tidspunkt – og lytterne skulle kjøpe nye radioapparater i takt med utbyggingen av nettene.

Slik har det ikke gått, av en rekke mediepolitiske og økonomiske årsaker, som det redegjøres nærmere for i omtalene av enkeltland nedenfor. Ikke minst: For få forbrukere har innsett hvilke fordeler digital radio gir, framfor de FM-baserte. Men i Norge er det nå satt årstall for nedlegging av FM-nettet (2017, alternativt 2019). I både Danmark, som har satset stort på digitalradio og Sverige, der digitalradiointeressen nå er blitt stor, arbeides det for å få myndighetene til å fatte lignende vedtak. Storbritannia har 2015 som mål for avvikling av det meste av det analoge radionettet.

Mer om digitalradioutviklingen i de nordiske og andre europeiske land følger nedenfor.

Les mer om digitalradio:

I artikkelen nedenfor, "**Hva er digitalradio?**" omtales teknologi og historikk.

Den internasjonale interesseorganisasjonen [WorldDMB Forum](#) koordinerer implementeringen av Eureka 147-teknologien, der DAB (Digital Audio Broadcasting) var den første standarden som ble utviklet og tatt i bruk, også i Norden.

Det norske Kulturdepartementets melding (rapport) til Stortinget, Meld. St. 8 (2010–2011), inneholder et vell av opplysninger om

[tekniske standarder](#),

[kost- og nytteeffekter ved digitalisering av radiomediet](#),

[digitalradiosituasjonen](#) i Norge, Norden, Europa og verden for øvrig.

Det henvises derfor til dette dokumentet om man ønsker tekniske detaljer og øvrige faktaopplysninger om digital radiolytting.

Se også Nordicoms [oversikt](#) over radiosektoren i Norden – struktur og bruk.

Ingen europeisk konsensus om digitalradio

De jordbundne analoge TV-nettene i Europa er stort sett erstattet med digitale – og husstandene anskaffet digitale adaptere for å kunne ta imot TV-signaler etter hvert som de analoge nettene ble faset ut. De digitale TV-nettene har gitt både TV-selskapene, distributørene og seerne nye muligheter. På begynnelsen av 1990-tallet ble mobiltelefonnettene digitalisert, noe tjenesteleverandørene og brukerne nyter godt av i dag.

Så hvorfor har det ikke vært mulig å gjøre noe tilsvarende for radioen?

Europeisk radiobransje og europeiske mediepolitikere har ikke kunnet samlet seg om en bindende plan for digitalisering av radiomediet. Konsensus om standarder og utfasing av analoge radionett finnes ikke. Det var utgangspunktet for Neelie Kroes, vise-president i EU-kommisjonen og ansvarlig for EU-satsingen [Digital Agenda](#), da hun i mars 2011 talte til årsmøtet i Association of European Radio ([AER](#)).

Det er et stort potensial for digital radiolytting, noe eksemplene fra Storbritannia og Danmark viser, sa Neelie Kroes (mer om disse landene; se innholdsoversikten). Men det finnes ingen enkle utviklingslinjer for digitalisering av radio, minnet Kroes årsmøtet i Association of European Radio om. EU-kommisjonen kan ikke diktere hvilke veier som er de beste, men vil arbeide for å legge forholdene til rette for en evolusjon av radiodistribusjon og -mottak, presiserte Kroes i [årsmøtetalen](#).

Kommissær Kroes konstaterte at noen stiller spørsmålstegn ved om digital distribusjon av radio virkelig er nødvendig, eller de hevder at radioen er et spesialtilfelle: Mediet kan for all framtid eksistere med kombinasjonen av analog og digital distribusjon.

Fra DAB-optimisme til stillstand

Tilfredshet med tingenes tilstand må ikke være rettesnor for radioens utvikling, mente Kroes. Den digitale utviklingen – generelt sett – har akselerert på grunn av mangel på tilfredshet med eksisterende teknologi og tjenester. Så hvorfor er radio et unntakstilfelle? Man må gå til roten av problemene som holder utviklingen av digitalradioen tilbake i Europa, sa Kroes. Eksempelvis er de legale rammeverkene for digitalradio forskjellige fra land til land. Vi må finne ut hvorfor EU-konsensusen fra 1986 om utvikling av DAB-standarden har utviklet seg til dagens situasjon av tilsynelatende stillstand, påpekte hun.

Jeg trenger bransjens støtte for å kunne svare på spørsmålene, sa Kroes. Alle må tenke kreativt. Digitalradio står ikke på agendaen i 16 av EUs medlemsland. Med tanke på dette roste Kroes satsingen fra WorldDMB Forum: Den verdensomspennende organisasjonen har utviklet spesifikasjoner som gjør det mulig å integrere mottak av sendinger med standardene DAB, DAB+ og DMB ([se "Hva er digitalradio?"](#)) i ett apparat. Dette er mulig, fordi det dreier seg om åpne standarder, pekte Kroes på.

EBU ønsker å akselerere digitalradioutviklingen

Neelie Kroes vil få hjelp fra én organisasjon som nå har digitalradio konsensus som mål: The European Broadcasting Union's (EBU) Digital Radio Conference (DRC10) samlet i Belfast i oktober 2010 uttrykte et sterkt ønske om å styrke innsatsen for å akselerere digitalradioutviklingen for å sikre en digital framtid for radiomediet. De over 150 delegatene fra 60 organisasjoner som deltok på møtet, ga overveldende tilslutning til en EBU New Radio Group (NRG) [handlingsplan](#) for 2011.

EBUs radiomedlemmer satte opp tre prioriterte mål i handlingsplanen for 12-månedersperioden fram til neste konferanse:

1. Å overtale EU til å fremme en politikk for digital overgang på europeisk nivå og å sikre at tilstrekkelig radiospektrum er avsatt for å sikre radioens framtid.
2. Å fremme partnerskap mellom offentlige og private kringkastere for å utvikle originalt digitalt innhold og å støtte offentlige kampanjer som fremmer digital radio.
3. Å fremme effektive partnerskap mellom kringkastere og bilindustrien.

Hva er digitalradio?

[Digitalradioutviklingen i Norden]

Hvorfor har ikke digitale radionett erstattet de analoge – når resten av mediene i økende grad digitaliseres på alle nivåer? Digital distribusjon av radiosendinger er ikke lenger ensbetydende med sending via jordbundne nett. I økende grad tas internett og andre digitale nett i bruk. Digitalradio kan høres via mobiltelefoner, nettbrett og TV-apparater, både som direkte sendinger og i form av nedlastede filer til senere bruk.

I Norden har allmennkringkasterne vært drivende krefter for introduksjon av digitalradio. Etter hvert har også de kommersielle kringkasterne vist større interesse, og i både Danmark, Norge og Sverige har en samlet radiobransje krevd at myndighetene må legge forholdene til rette for overgang fra analog radio.

Lokalradioene har vært skeptiske, på grunn av kostnadsnivå og dekning, men mye tyder på at en digitalisering av radiomediet vil kunne skje uten at disse blir skadelidende. En del av FM-nettet vil fortsatt kunne forbeholdes lokalradioene etter at de riksdekkende og regionale radiokanalene har gått over til digital distribusjon.

Radiolyttingen har holdt seg på et høyt nivå i Norden. Radiomediet er dynamisk, på tross av at digitalisering av distribusjonen ikke er konsekvent gjennomført. Podkast er et eksempel på hvordan faktoren tid i stor grad er opphevet for radiolytting. Produsentene av radioprogrammer legger ut lydfiler på sine nettsider, lydfiler som lytterne kan laste ned når som helst og lytte til hvor og når som helst.

Hvorfor digitalradio?

Argumentene for utskifting av FM-nettene med jordbundne nett for digitalradio har vært – og er – mange. Her er noen, hentet fra det norske Kulturdepartementets omtale av kost- og nytteeffekter ved digitalisering av radiomediet i sin [melding](#) til Stortinget, Meld. St. 8 (2010–2011), som Stortinget ga sin tilslutning til i mai 2011.

De digitale radionettene rommer flere kanaler, derfor blir det billigere distribusjonskostnader per kanal, er et av hovedargumentene. Vedlikehold av FM-nettene koster mye, og selv om det er kostbart å bygge digitale nett, vil det bli billigere for distributørene på lengre sikt. Det er enkelt å opprette nye radiokanaler, og kanalene kan ha samspill med internett og mobile tjenester.

Men først og fremst må forbrukerne oppdage fordelene med digitalradio. Her kan utviklingen av mottakere komme utbyggerne av digitalradionettene til hjelp: ”Dei siste åra har det vore ein framvekst av 'medierike' mottakarar som kombinerer radio med fargeskjerm, interaktive funksjonar, Internetttilgang mv. Truleg vil slike mottakarar bli meir og meir vanlege i heimane,” skriver det norske Kulturdepartementet i sin melding til Stortinget.

I meldingen beskrives digitalradioteknologiene; blant annet internettradio, satellittradio, radiosendinger via digitale jordbundne TV-nett. Vi viser særskilt teknologiinteresserte til denne [gjennomgangen](#).

Digitalradio i mange fasonger

Digitalradio er ikke hva det var for 15-16 år siden. Men på tross av internetts enorme utbredelse siden da, tror for eksempel ikke den britiske kulturministeren Ed Vaizey på at digitalradioen i den nærmeste framtid hovedsakelig vil bli internett-basert. I stedet mener Vaizey at DAB-teknologien (DAB og DAB+) fortsatt vil være dominerende i Storbritania, mens internett kan by på tilleggstjenester. Integreringen av internett- og DAB-mottak i ett og samme radioapparat er en interessant utvikling, [sa Vaizey](#) i en tale til bransjefolk i 2010. Storbritannia har som mål å fase ut mesteparten av FM-nettet i 2015. Deler av det beholdes for lokalradioenes skyld.

Eureka-familien ([Eureka 147](#)) ble introdusert i Europa og de nordiske landene rundt 1995-1996, etter en utviklingsfase som startet tidlig på 1980-tallet. DAB (Digital Audio Broadcasting) var først i bruk som en prøvetjeneste, senere kom regulære sendinger. Opprinnelig var Finland også med på DAB-introduksjonen, men i dag har bare Danmark, Norge og Sverige DAB-kanaler i drift i Norden. Den nyere DAB+-standarden gir plass til om lag dobbelt så mange kanaler som DAB, og blir ventelig introdusert – etter hvert – som erstatning for DAB i en rekke land. Multiemediastandarden DMB er den tredje standarden, som i likhet med DAB og DAB+ forvaltes av WorldDMB Forum, en verdensomspennende interesseorganisasjon. DMB, Digital Multimedia Broadcasting, er for øvrig blant annet tatt i bruk av selskapet [Norges Mobil-TV](#) (NMTV), som eies av NRK, TV2 og MTG.

"Fra 1992 blev DAB anbefalet af ITU (International Telecommunication Union) og blev i 1994 etableret som en verdensomspændende standard for spredning af lyd via terrestriske (jordbaserede) og satellit-platforme," [skriver](#) det danske Radio- og tv-nævnet på sine DAB-sider.

WorldDMB Forum har lansert "[profiler](#)" for produksjon av radioapparater som kombinerer ulike digitalradioteknologier. Dette kan sikre forbrukerne mot at de slipper å skifte ut apparatene til stadighet. Etter at "profilene" ble lansert i 2008, økte salget av DAB-baserte radioapparater betraktelig, skriver det norske Kulturdepartementet i sin melding til Stortinget. Prisene på digitalradioer har falt, og en norskprodusert modell som kan ta i mot både FM, DAB/DAB+ og internett-radio er den mest solgte i Norge, [framholder](#) departementet.

Digital framtid for norsk radiobransje

[Digitalradioutviklingen i Norden]

2017. Endelig; et konkret årstall, var reaksjonen fra den norske radiobransjen i februar 2011. Om visse kriterier er oppfylt i 2015, kan det meste av FM-nettet stenges i 2017, foreslo det norske Kulturdepartementet.

Stortingets flertall [sluttet seg](#) 19. mai 2011 til dette og departementets øvrige kriterier for [avvikling](#) av det analoge FM-nettet. En del av FM-nettet kan likevel komme til å bli beholdt, for lokalradioene.

Kravene Kulturdepartementet stiller for nedlegging av FM-nettet i er 90 prosent riksdekning, merverdi for lytterne og at NRKs P1 må kunne høres av minst like mange som i det analoge

nett. Dette er absolutte krav, som må være oppfylt i 2015. De øvrige kravene er at minst 50 prosent av lytterne må høre helt eller delvis på en digital plattform i løpet av en vanlig dag og at det må finnes løsninger for radiomottak i bil. Om de to sistnevnte kravene ikke er oppfylt i 2015, kan FM-nettet likevel legges ned, men først i 2019.

80 prosent DAB-dekning

Norske NRKs DAB-kanal Alltid Klassisk, opprettet i 1995, går for å være en av verdens eldste DAB-kanaler. Den kommersielle riksdekkende radiokanalen P4 innledet også prøvesendinger i DAB-nettet dette året. I dag kan 80 prosent av befolkningen ta i mot DAB-sendinger fra NRK og kommersielle kanaler. Det foreligger ingen planer om overgang til DAB+ i den nærmeste framtid.

[NRK](#) har 16 kanaler i det riksdekkende DAB-nettet, inklusive hovedkanalene P1, P2 og P3. De kommersielle riksdekkende kanalene Radio Norge og P4 sender også via DAB (og FM), og det samme gjør flere lokalradiokanaler. De fleste av [DAB-kanalene](#) kan også tas i mot via internett og digital-TV-nettet.

Tall fra TNS Gallup/NRK Analyse i januar 2010, viser at det fantes om lag 332.000 DAB-radioer i Norge. Tallet på FM-radioer er ca. 7,3 millioner, hvorav 3,9 millioner er i daglig bruk, bilradioer ikke medregnet.

Radiolytting via digitale plattformer (radio, internett, digital-TV-nett) i Norge er rundt 8 prosent for daglig dekning, og rundt 21 prosent på ukebasis, ifølge tall fra TNS Gallup. Kulturdepartementet har bedt radioselskapene om å skaffe data om daglig lytting til digitale radioplattformer, på årlig basis, siden det ikke finnes slik statistikk i dag.

Aktørstyring av digitalradioovergang

"Overgangen til digital radio skal være aktørstyrt. Styresmaktene bør stimulere digitaliseringsprosessen ved å utvikle ein plan for overgang til digital radio," skriver Kulturdepartementet i meldingen til Stortinget. I tråd med dette dannet public serviceforetaket NRK og de kommersielle selskapene P4 og SBS i 2009 [Digitalradio Norge AS](#), et selskap som arbeider for å sikre en rask overgang til digitalradio i Norge. "Digitalradio Norge har som målsetjing blant anna å bli frekvensoperatør for digitalradio etter modell av Norges televisjon (NTV) i det digitale bakkenettet for fjernsyn," [skriver](#) Kulturdepartementet.

Danmark har flest DAB-radioer per capita

[Digitalradioutviklingen i Norden]

Public service-foretaket DRs DAB-prøvesendinger tok til i 1996. I november 2011 vil [DR](#) ha ni digitale kanaler, tre av dem sendes også via FM, og alle er tilgjengelige via internett. Kommersielle kanaler er også tildelt plass i DAB-nettet.

Den geografiske DAB-dekningen i Danmark er mer enn 90 prosent, og over 36 prosent av alle som hører på en DR-kanal i løpet av en uke, lyttet via en digital plattform, [ifølge DR](#). To tredjedeler av den digitale lyttingen foregikk via DAB, resten via internett. 2010 ble [gjennombruddsåret](#) for digital lytting til DRs kanaler.

Mer enn hver tredje husstand i Danmark har en DAB-mottaker (1,5 millioner solgt), og dette er flere per capita enn i noe annet land, inklusive Storbritannia.

Formell DAB-åpning i mars 2000

"Politisk blev indførelsen af Digital Radio i Danmark vedtaget 14. marts 2000 i 'illægsaftale nr. 3 til aftale af 10. maj 1996 om mediepolitikken 1997-2000 om anvendelse af de danske DAB-frekvensressourcer' Med udgangspunkt i den politiske beslutning blev DAB1-sendenettet åbnet fuldt ud fra 10. oktober 2002 med otte radiokanaler, som alene var tilgjengelig med en digital radiomodtager. DR udsendte dog allerede fra 2001 FM-kanalerne samtidig på både FM-båndet og på DAB," [skriver](#) Radio- og TV-nævnet på sine DAB-sider.

Nye DAB-nett skal bygges - av aktørene

I den tverrparlamentariske [mediepolitiske avtalen](#) for perioden 2011-2014 heter det blant annet at det (antagelig) mellom 2013 og 2015 skal bygges DAB-nett som gir mulighet for sending av DRs regionalradio P4 og kommersielle lokale og regionale radiokanaler. Radiokanalene skal selv bære omkostningene for bygging og drift.

Det skal også utarbeides en langsiktig plan for digitaliseringen av dansk radio, som blant annet omfatter overgangen fra DAB til DAB+. Spørsmålet om nedlegging av analoge radionett skal tas opp når halvparten av husstandene har en DAB-radio.

Fornyhet digitalradiointeresse i Sverige

[Digitalradioutviklingen i Norden]

DAB-prøvesendingene til Sveriges Radio (SR) startet i 1995, både riksdekkende og i et regionnett. I 2005 stanset videre DAB-utvikling i Sverige, fordi myndighetene ønsket å utrede hvordan den framtidige digitalradioen skulle være.

Teracom har sendt digitalradio for Sveriges Radio siden 1995. Fra 2005 er sendingene innskrenket til 35 prosent av befolkningen via en riksdekkende frekvens i Stockholm, Göteborg, Malmö og Älvsbyn. I dag sender SR seks DAB-kanaler, i tillegg til at noen FM-kanaler også sendes i DAB.

Med digitalradio "finns det möjlighet att täcka hela Sverige med upp till 80 kanaler," [skriver](#) Teracom på sine DAB-sider.

Radio- og TV-verket la fram en [rapport](#) om digitalradioens framtid i 2008. DAB+ burde være framtidens standard, mente Radio- og TV-verket. Det foreligger ingen vedtak om å avvikle FM-nettet i Sverige.

Enighet i radiobransjen

Den svenske radiobransjen, både SR/UR og de kommersielle selskapene, MTG og SBS, ga i 2008 i en felles [pressemelding](#) uttrykk for at de ventet at myndighetene ville sette fart i digitalradioutviklingen.

Teracom begynte med prøvesendingar med DAB+ i 2009. Fire SR-kanaler og to MTG-kanaler ble til å begynne med sendt i DAB+ i Stockholmsområdet.

"Digitalradiopiloten är ett samarbete mellan Teracom och programbolagen. Piloten ger möjligheter att utvärdera teknik, innehåll och mottagning inför en kommande bred lansering av digitalradio. För närvarande sänder Teracom ett 20-tal kanaler med DAB+ i det digitala testnätet som når lyssnare i Stockholm, Uppsala och Gävle," [skriver](#) Myndigheten för radio och tv i en pressemelding i april 2011.

En foreløpig rapport fra Teracom om [prosjektet](#) konkluderer med at det har fungert tilfredsstillende, både teknisk og for lytterne.

Kommersiell digitalradio

Myndigheten for radio og tv skal gi konsesjoner for kommersiell digital radio, etter at den nye svenske radio- og TV-loven fra 2010 åpner for dette. Myndigheten arbeider med en [strategi](#) for dette arbeidet, og har i mai 2011 avsluttet en lengre høringsrunde i den svenske radiobransjen.

radionytt.se [siterer](#) Sveriges Radios synspunkter, slik de kom fram i høringsrunden som ble avsluttet i mai: Digitalradiostrategien "är ingen fråga som kan överlämnas till marknaden, radiobranschens aktörer och konsumenterna. Ett avgörande beslut om övergång till digitalradio, genom att ett nytt marknät byggs, kan endast fattas utifrån ett övergripande perspektiv av regering och riksdag."

Også distributøren Teracom's synspunkter [refereres](#) av radionytt.se: "Teracom skriver i sitt yttrande att det är nödvändigt att Sverige tar ett beslut om ett slutdatum för övergången till digital radio, liknande det beslut som redan tagits i Norge."

Ingen nye DAB-satsinger i Finland og Island

[Digitalradioutviklingen i Norden]

Finland og Island skiller seg fra resten av de nordiske landene når det gjelder satsing på digitalradio. Finland har valgt å avslutte DAB-utviklingen til fordel for formidling via digital-TV-nettet. I Island har digitalisering av TV-nettet høyere prioritet enn digitalradio.

Finland

Public service-foretaket YLE startet prøvesendinger med DAB i 1998. Dekningen var både nasjonal og regional, ca. 40 prosent av befolkningen. I 2005 stanset YLE alle DAB-sendingene. "YLE's digitale radiokanaler kan avlyssnes via digital-tv og til en del via Internet. I Finland har redan ca 650 000 hushåll införskaffat digital-tv mottagare, genom vilken avlyssningen sker. I början av augusti 2005 täcker digital-tv nätet praktiskt taget hela Finland," [skrev](#) YLE i en pressemelding i 2005.

Årsakene til at DAB ikke fikk noen framtid i Finland er flere. Blant annet fant kommersielle kanaler det ikke lønnsomt å gå over til DAB, går det fram av [forskerrapporten](#) "DAB: the future of radio? The development of digital radio in four European countries." Her heter det også at Nokia, Finlands største foretak og blant de verdensledende i telekommunikasjonssektoren, allerede i 1997 hadde tatt en beslutning om å stoppe engasjementet i DAB-utviklingen, og konsentrere seg om DVB-T, digital-TV-plattformen, som hadde større potensial for multimediatjenester.

Radio via digital-TV-nettet

I dag er Finland det eneste vesteuropeiske landet som ikke har koordinert frekvensressurser for DAB, skriver det norske Kulturdepartementet i sin digitalradiomelding. I stedet har YLE økt den riksdekkende distribusjonen av radiokanaler via det jordbundne digital-TV-nettet. Flere kommersielle kanaler bruker også denne teknologien.

I 2007 ga det finske Kommunikationsministeriet ut en [rapport](#) (sammendrag på svensk) om radiomediet; "Ljudradions framtid – är det radio?" Her legges det vekt på internett-utviklingens innvirkning på distribusjon av radiosendinger.

"Sidan slutten av 2006 har ein også kunna lytte på YLEs radiokanalar via det nye digitale mobil-tv-nettet (DVB-H). YLE undersøker no kva slags distribusjonsteknologi for multimedia som er mest tenleg for dei digitale radiosendingane," skriver det norske Kulturdepartementet i sin digitalradiatorrapport vinteren 2011.

Island

Digitalradio er for tiden ikke aktuelt i Island. Diskusjonen dreier seg mest om hvordan det jordbundne TV-nettet skal digitaliseres, ifølge det islandske Undervisnings-, forsknings- og kulturministeriet. I 2004 ble et eksperimentelt DAB-nett opprettet og RÚV sendte kanalen Rondó, som fortsatt sendes via internett og FM-nettet. De fleste islandske radiokanaler, inkludert public service-foretaket RÚVs kanaler, er tilgjengelige via internett, både for direkte og forsinket lytting og som podkast.

Ulik digitalradiostrategi i store europeiske land

[Digitalradioutviklingen i Norden]

I Storbritannias "Digital Radio Action Plan" fra 2010 pekes 2015 ut som året da de store radiokanalene skal fase ut FM-nettet til fordel for digitalnettet, det vil si DAB. Det tas forbehold om at minst 50 prosent av radiolyttingen skal skje via digitale plattformer, og at 90 prosent av innbyggerne skal nås via DAB-nettet. I Frankrike og Tyskland er det ikke tatt beslutning om nedlegging av FM-nettene.

Storbritannia

BBC fikk den første riksdekkende sendetillatelsen i det britiske DAB-nettet i 1995, først som prøvesending, deretter regulære sendinger fra 1997. Den kommersielle kanalen Digital One begynte riksdekkende sendinger i digitalnettet i 1999.

I dag er DAB-dekningen mellom 85 og 90 prosent. I 2010 fantes det 43 offentlige og 126 kommersielle DAB-kanaler, ifølge det norske Kulturdepartementets [melding](#) til Stortinget.

Forbrukermakt

Forbrukerne vil avgjøre om 2015 blir året for overgang til digitalradio, sa den britiske kulturministeren Ed Vaizey i [en tale](#) til bransjefolk i London i juli 2010. Han viste til kriteriene; minst 50 prosent digital radiolytting og at minst 90 prosent av innbyggerne skal kunne bruke DAB-nettet. FM-nettet har ikke mer kapasitet og er kostbart å vedlikeholde. DAB+ ble nevnt av Vaizey som et alternativ, men han antok at DAB ville forbli den foretrukne standarden i Storbritannia ganske lenge.

Da kulturministeren talte, var den digitale radiolyttingen rundt 24 prosent, mens over 11 millioner DAB-radioer var solgt i Storbritannia. I første kvartal 2011 utgjorde DAB-lyttingen 16,7 prosent av all radiolytting i Storbritannia, fram fra 15,8 prosent i fjerde kvartal 2010. Lytting via digital-TV-nettet utgjorde 4,1 prosent, noe ned fra 2010, mens nettradiolyttingen steg fra 3,1 til 3,6 prosent, [ifølge](#) radionyt.com.

Andelen av briter som sier de eier en DAB-radio steg fra 34,5 prosent i fjerde kvartal 2010 til 38,3 prosent i første kvartal 2011. Totalt sett utgjorde digital radiolytting 26,5 prosent av all radiolytting i Storbritannia, noe over halvparten av lytterkriteriet for nedlegging av FM-nettene for de store radiokanalene. [BBCs digitale kanaler](#) står sentralt i utviklingen mot 50 prosent-målet, pekte kulturminister Vaizey på i talen som er nevnt ovenfor.

Høsten 2010 ble den britiske regjeringens "[Digital Radio Action Plan](#)" lansert, senest revidert på vårparten 2011. Her gjentas årstallet, 2015, og kriteriene. En "[Digital Economy Act](#)" ble også gjeldende i 2010, og loven gir regjeringen mulighet til å fastsette nedlegging av analoge radionett.

Frankrike

I 2007 valgte den franske regjeringen multimediestandarden DMB-A – etter at de fleste digitalradiostandardene hadde blitt prøvd og forkastet de siste tiårene, ifølge [WorldDMB Forum](#). Siden det ikke var blitt bygd ut digitalradionett av betydning, kunne Frankrike starte fra bunnen av i 2007.

En kommunikasjonslov fra 2009; Loi relative à la liberté de communication, gir regjeringen fullmakt til å velge standard ved digitalisering av radionettene, som det ble gjort da TV-nettet skulle digitaliseres. Det foreligger ingen vedtak om avvikling av de analoge radionettene.

En utbyggingsplan forutsatte at digitalradiotilbudet skulle lanseres i Paris, Nice og Marseille i desember 2010, noe som ville gitt en samlet dekningsgrad på om lag 20 prosent. Lanseringen ble utsatt i påvente av en ny rapport fra myndighetene om introduksjon av digitalradio, [skriver](#) det norske Kulturdepartementet.

Anbefaler tenkepause

I mai 2011 forelå rapporten, skrevet av David Kessler på oppdrag av statsminister François Fillon. [radionytt.se](#) [melder](#) at Kessler mener de økonomiske forutsetningene for å lykkes med en stor lansering av digitalradio i Frankrike ikke er til stede. Kessler, tidligere sjef for radiokanalen France Culture, tror at den franske staten ikke vil kunne finansiere hele digitaliseringsprosessen og anbefaler et par års tenkepause. "David Kessler nämner webbradio som ett bra alternativ till digitalradio via marknätet," skriver [radionytt.se](#).

Tyskland

I 1999 startet regulære DAB-sendinger i Tyskland, etter noen års prøvesendinger. De enkelte delstatene tildeler sendetillatelse og DAB-kanalene har vært regionale. Det har derfor ikke vært noen riksdekkende DAB-sendinger i Tyskland, der DAB-nettet når om lag 70 prosent av befolkningen. Det finnes rundt 60 DAB-kanaler, både offentlig finansierte og kommersielle.

Nytt riksdekkende DAB+-nett

1. august 2011 skal et riksdekkende DAB+-nett åpnes i Tyskland, etter tillatelse fra forbundsmyndigheten Rundfunkkommission. Dette blir det første riksdekkende radionettet i Tyskland på 65 år, [skriver](#) det norske Kulturdepartementet.

Kommisjonen for finansiering av tyske kringkastere, KEF (Kommission zur Ermittlung des Finanzbedarfs der Rundfunkanstalten), finansierer nettet med lisenspenger. I desember 2010 ble det inngått avtale mellom KEF, allmennkringkasterne og de kommersielle kanalene om utbygging av nettet. Det er beregnet at 38 millioner lyttere kan nås, og at rundt 50 prosent av de store motorveistrekningene er dekket. Det foreligger ingen vedtak om avvikling av FM-nettene i Tyskland.

Les mer om digitalradio:

I artikkelen ovenfor, "**Hva er digitalradio?**" omtales teknologi og historikk.

Den internasjonale interesseorganisasjonen [WorldDMB Forum](#) koordinerer implementeringen av Eureka 147-teknologien, der DAB (Digital Audio Broadcasting) var den første standarden som ble utviklet og tatt i bruk, også i Norden.

Det norske Kulturdepartementets melding (rapport) til Stortinget, Meld. St. 8 (2010–2011), inneholder et vell av opplysninger om

[tekniske standarder](#),

[kost- og nytteeffekter ved digitalisering av radiomediet](#),

[digitalradiosituasjonen](#) i Norge, Norden, Europa og verden for øvrig.

Det henvises derfor til dette dokumentet om man ønsker tekniske detaljer og øvrige faktaopplysninger om digital radiolytting.

Se også Nordicoms [oversikt](#) over radiosektoren i Norden – struktur og bruk.

Medienotiser:

Nordisk mediepolitikk

Norden best i verden til å skape IT-vekst

[Nordisk mediepolitikk]

I en rapport fra World Economic Forum (WEF) rangeres alle de fem nordiske landene blant verdens fremste når det gjelder å ta i bruk informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Teknologibruken stimulerer til økonomisk vekst, pekes det på i rapporten "The Global Information Technology Report 2010-2011."

Nettstedet norden.org gir rapporten [bred omtale](#). "Fyra av de nordiska länderna placerar sig på topp 10-listan - Sverige (1), Finland (3), Danmark (7) och Norge (9) – och Island på en hedervärd 16:e plats."

Kilde: norden.org (15. april 2011)

Fortsatt støtte til utvikling av nordiske dataspill

[Nordisk mediepolitikk]

De nordiske kulturministrene er blitt enige om å fortsette Nordisk ministerråds støtteprogram for utvikling av nye nordiske dataspill. I perioden 2012 til og med 2015 skal det nordiske dataspillprogrammet tilføres 26 millioner DKK.

"Det er vigtigt, at der er et alternativ til de internationale computerspil, og med støtten sikrer vi, at der bliver udviklet computerspil med afsæt i vores nordiske kulturelle baggrund. Samtidig skaber vi muligheder for øget vækst i branchen," [sier](#) den danske kulturminister Per Stig Møller blant annet i en pressemelding.

Det nordiske [dataspillprogrammet](#) ble etablert av Nordisk ministerråd i 2006. Mer enn 60 prosjekter har fått utviklingsstøtte.

Kilde: Det danske Kulturministeriet (6. april 2011)

Trykte medier

De unge vil gjerne lese aviser

[Trykte medier] [Danmark]

Barn og unge mellom 12 og 19 år oppfatter avisen som et troverdig og hyggelig alternativ til raske digitale medier, [skriver](#) Politiken. Men avisen skal være billig: "En avis skal koste 10 kroner, og så får man en kop kaffe med i prisen."

Politiken omtaler et feltstudium av unge avislesere, foretatt av mediekonsulentene Marianne Bugge Zederkof fra Bugge Media Consult og Aslak Gottlieb fra medieundervisning.dk, med støtte fra blant andre Dagspressens Fond og Aarhus Stiftstidendes Fond. Feltstudiet er ikke representativt, fordi det er bare er unge som faktisk leser aviser, som deltok. Forbildet er en omfattende undersøkelse av 4.700 unge svenskers avisvaner, gjennomført for Tidningsutgivarna.

Utgangspunktet for den danske undersøkelsen var konsulentenes overraskelse over at så mange unge faktisk leser aviser. "Tal fra TNS Gallup viser, at 54 procent af de 16-19-årige siger, at de læste avis i går. Faktisk er der blandt de unge en større andel af avislæsere end i gruppen af danskere mellem 20 og 34 år. Også blandt de helt unge 12-15-årige er det almindeligt at bladre i avisen. Det svarer 46 procent, at de gjorde i går," skriver Politiken.

Kilde: Politiken (11. mai 2011)

Litteraturens stilling i samfunnet skal analyseres

[Trykte medier] [Sverige]

Hvilke tendenser kan påvirke litteraturområdet, og hvordan er litteraturens stilling i dagens samfunn? Dette er blant spørsmålene en komité oppnevnt av Kulturdepartementet skal se nærmere på. Komiteen skal komme med forslag til styrking av litteraturområdet og innsats for å møte utfordringene fra teknologiutviklingen i utredningen, som skal leveres senest 1. september 2012.

"Kommittén ska behandla flera olika områden, bl.a. litteraturens ställning i skolan och insatser för att öka läsandet, de litterära upphovsmännens villkor och utvecklingen på bokmarknaden. Dessutom ska kommittén belysa tidskriftsmarknaden samt det internationella utbytet på litteraturområdet," heter det i [pressemeldingen](#) fra Kulturdepartementet.

Kilde: Kulturdepartementet (24. mars 2011)

Audiovisuelle medier

Igjen balanse i DRs økonomi

[Audiovisuelle medier] [Danmark]

For første gang siden 2005 presenterte DR et regnskap med overskudd: 13,9 millioner DKK for 2010. I tillegg kommer ekstraordinære engangsinntekter etter salg av sendenett og -master som innbrakte 48,1 millioner DKK.

Stram økonomisk styring de siste årene har ikke vært til hinder for at DR klarer seg godt når det gjelder formidling av dansk språk og kultur, går det fram av public service-redegjørelsen, som ble offentliggjort sammen med regnskapet, [melder](#) DR Presse.

Kilde: DR Presse (5. mai 2011)

Klarsignal til FM4

[Audiovisuelle medier] [Danmark]

Berlingske People A/S har fått tillatelse til å drive FM4, den fjerde landsdekkende FM-radiokanalen i Danmark, under navnet Radio 24syv. Radio- og tv-nævnet har gitt tillatelse til drift av FM 4 fra 1. november 2011 til 31. oktober 2019.

I forbindelse med inngåelse av den tverrparlamentariske mediepolitiske avtalen for 2011-2014 ble det blant annet avtalt at den fjerde landsdekkende kanalen skulle være "en licensfinansiert public service-kanal med krav om nyheds- aktualitets-, kultur- og debatprogrammer, og at der skulle nedsættes et sagkyndigt udvalg, som efter sommeren 2010 bl.a. foreslog den nyheds/tale-profil, som aftalepartierne valgte. Herefter blev udstedt udbudsbekendtgørelse, hvor udvalgets anbefalinger af krav og kriterier blev gentaget, samtidig med at der blev taget højde for de krav, EU-retten stiller til ordningen. EU-kommissionen [godkendte](#) ordningen den 24. marts 2011," [skriver](#) Kulturministeriet i en pressemelding.

Kilde: Kulturministeriet (6. april 2011)

TV 2s hovedkanal blir betalingskanal

[Audiovisuelle medier] [Danmark]

Fra 2012 må alle dansker som ønsker å se TV 2s hovedkanal, betale for det. Partiene bak den mediepolitiske avtalen for perioden 2007-2010, har vedtatt å endre modellen de ble enige om, [melder](#) Kulturministeriet.

Bakgrunnen for den tidligere avtalen fra 2009 var de store økonomiske vanskene som TV2/DANMARK A/S lenge var oppe i. Løsningen som ble valgt i 2009 ble kalt "TV 2-alene-kort"-modellen: Husstander som abonnerte på betalings-TV-pakker skulle betale for å motta TV 2, mens husstander som bare hadde gratiskanaler (DR-kanalene, eksempelvis) skulle få adgang til TV 2s hovedkanal uten betaling. Denne ordningen ble etter hvert antatt å bli for dyr å administrere, og løsningen ble en enkel betalingsmodell – for alle husstander. TV 2 kan tilbys som eneste betalingskanal, om det er ønskelig.

Den endrede modellen for abonnementsbetaling krevde godkjenning fra EU-kommisjonen, fordi modellen er en del av omstrukturingsplanen for TV 2/DANMARK A/S, som har vært til behandling i Kommisjonen. [Godkjenning](#) fra Kommisjonen ble gitt 20. april.

Kilde: Kulturministeriet (11. mars / 20. april 2011)

Nye HD-TV-kanaler i utvidet digital-TV-nett

[Audiovisuelle medier] [Finland]

YLE, MTV3 og Nelonen begynner landsdekkende HD-TV-sendinger i det jordbundne digitale TV-nettet, etter at myndighetene har gitt programkonsesjoner for tre nye kanalknipper.

Før overgangen til digital-TV hadde Finland bare fire landsdekkende TV-kanaler. Nå finnes ni HD-TV- og 44 normal-TV-kanaler.

"Regeringen har med sin koncessionspolitikk forsøkt å åpne også tv-nåten for konkurrens. På tv-marknaden finnes nå i stället for en aktør tre nåtoperatører, av vilka Digita har fem, DNA tre og Anvia två kanalknippen," [skriver](#) Kommunikasjonsministeriet i en pressemelding.

Kilde: Kommunikasjonsministeriet (31. mars 2011)

Omfattende medielov vedtatt i Althinget

[Audiovisuelle medier] [Island]

Althinget vedtok i april 2011 en ny medielov, som etablerer et harmonisert regelverk på medieområdet, uavhengig av medieplattformer.

Loven innebærer også at det opprettes et offentlig medietilsyn. Tilsynet skal ha om lag de samme oppgavene som den danske Radio og tv nåvnden, det norske Medietilsynet og den svenske Myndigheten för radio och tv.

Hovedoppgaven til medietilsynet vil være å sørge for at de overordnede formålene med Islands nye medielov blir respektert: Fremme av ytringsfriheten og retten til informasjon, styrking av allmennhetens mediekunnskaper, fremme av mangfold og pluralisme i mediene og styrking av mediebrukernes rettigheter. Loven innebærer blant annet bedre kildebeskyttelse og regler om redaksjonelt ansvar.

Et av oppdragene til det nye islandske medietilsynet skal være å sørge for at alle medieforetak åpent publiserer hvilke eierinteresser som står bak foretakene og hvem som er ansvarlig utgiver. Tilsynet skal ha sanksjonsmuligheter i form av bøter.

Etableringen av et medietilsyn har skapt debatt, siden det er første gang et slikt organ treer i funksjon i Island. Tanken om et kontrollorgan virker fremmed for enkelte. Noen av debattantene hevder at tilsynet skal være et sensurorgan, mens det er klart at både den nye medieloven og grunnloven ikke hjemler forhåndssensur.

Kilde: Undervisnings-, forsknings- og kulturministeriet (16. mai 2011)

Medietilsynet skal vurdere ny NRK-tjeneste

[Audiovisuelle medier] [Norge]

NRK ønsker å lansere en internett-basert tjeneste; Trafikkportalen, i samarbeid med flere kommunikasjonsselskaper og Statens vegvesen. Medietilsynet har bestemt at tjenesten skal forhåndsgodkjennes etter [prosedyrer og regelverk](#) som skal "skape åpenhet og forutsigbarhet for NRK og berørte markedsaktører," [ifølge](#) Medietilsynet.

Prosedyren omfatter en offentlig høring, Konkurransetilsynet skal vurdere "potensielle konkurransebegrensende virkningene av at tjenesten tilbys," og Medietilsynet skal avgjøre "om tjenesten oppfyller allmennkringkastingsoppdraget slik dette er nedfelt i NRKs vedtekter og hvorvidt tjenesten vil utgjøre en merverdi ut over det som allerede tilbys i markedet."

Kilde: Medietilsynet (26. april 2011)

Regjeringens kinodigitaliseringsstøtte framskyndes

[Audiovisuelle medier] [Sverige]

Regjeringen har [besluttet](#) å framskynde innsatsen for digitalisering av svenske kinoer. Høsten 2010 ble det bestemt at 60 millioner SEK i statlig støtte skulle fordeles på fire år, med start i 2012.

Nå vil regjeringen bevilge den første fjerdedelen i 2011, og Svenska Filminstitutet har fått i oppdrag å komme med forslag til hvordan en tidsbegrenset støtte til digitalisering av kinoene kan fordeles. Bidraget fra staten skal ikke kunne omfatte mer enn 50 prosent av den totale investeringen, [skriver](#) Svenska Filminstitutet.

Kilde: Svenska Filminstitutet (18. april 2011)

Informasjonssamfunnet

Datalagringsdirektivet vedtatt av Stortinget

[Informasjonssamfunnet] [Norge]

89 representanter stemte for innføring av datalagringsdirektivet i norsk lovgivning, og 80 stemte mot, da forslaget ble behandlet av Stortinget i april 2011. "Partiene som stemte for var Arbeiderpartiet og Høyre. Høyre hadde fristilt sine representanter og fem representanter fra partiet valgte å stemme med mindretallet," [heter det](#) på Stortingets nettsted.

På forhånd hadde Arbeiderpartiets regjeringspartnere, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, tatt dissens på saken. Det var lenge usikkert om tilstrekkelig av Høyres representanter ville stemme for forslaget. Like før saken ble tatt opp til behandling i Stortinget, ble Høyre og Arbeiderpartiet enige om å sette ned lagringstiden for data fra tolv (Arbeiderpartiets forslag) til seks måneder, noe som ble foreslått for Stortinget og vedtatt.

Se Medier i Norden 1-2011 for nærmere beskrivelse av datalagringsdirektivet og debatten rundt det i Europa og i Norge og Sverige.

Datalagringsdirektivet (EUs direktiv 2006/24/EF om lagring av data fremkommet ved bruk av offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste og offentlig elektronisk kommunikasjonsnett med endring av direktiv 2002/58/EC), måtte også innlemmes i EØS-avtalen, og det ble fremmet en egen sak for Stortinget om dette.

18. april 2011 la EU-kommisjonen fram en evalueringsrapport om direktivet. Datalagring representerer en betydelig begrensning av retten til privatlivets fred, [framholder Kommisjonen](#) blant annet. Selv om det ikke er rapportert om alvorlige brudd på sikkerhetsreglene for lagring av data, finnes det en risiko for at data vil kunne komme på avveie. Derfor vil Kommisjonen vurdere strengere regulering av forholdene for lagring av data, tilgang til data og bruk av dem. Konklusjonen i [rapporten](#) er at datalagring fortsatt må anses som et verdifullt verktøy for kriminalitetsbekjemping.

Kilde: Stortinget / EU-kommisjonen (4., 11. og 18. april 2011)

Lovforslaget om datalagring hviler i ett år

[Informasjonssamfunnet] [Sverige]

Sverige hadde allerede blitt felt av EUs domstol for manglende gjennomføring av datalagringsdirektivet og kan risikere store bøter. Alt lå tilsynelatende til rette for at regjeringens forslag om å innføre direktivet i svensk rett skulle bli vedtatt i mars 2011. Men Vänsterpartiet, Miljöpartiet og Sverigedemokraterna gikk samlet inn for å utsette saken.

"Enligt grundlagen kan en minoritet som består av mer än 1/6 av de röstande ledamöterna driva igenom en ettårig bordläggning av ett förslag som gäller människors fri- och rättigheter.

Direktivet gjelder lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål. Syftet är att leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och -nät i alla EU-länder ska ha samma skyldigheter att lagra trafikuppgifter," heter det i Riksdagens [omtale](#) av saken.

Se Medier i Norden 1-2011 for nærmere beskrivelse av datalagringsdirektivet og debatten rundt det i Europa og i Norge og Sverige. Se også omtalen av EUs evaluering av datalagringsdirektivet i notisen ovenfor.

Kilde: Riksdagen (16. mars 2011)

Ytringsfrihet og opphavsrett

Nytt søkelys på piratkopiering

[Ytringsfrihet og opphavsrett] [Danmark]

Send informasjonsbrev til internett-abonnenter med en internett-adresse som er misbrukt til ulovlig fildeling. Det er et av forslagene, kalt brevmodellen, som et utvalg under Kulturministeriet legger fram i en rapport om styrket innsats mot opphavsrettskrenkelser. Omfanget av ulovlig fildeling av musikk og filmer er stigende, peker utvalget på.

"Rapporten inneholder en række nyttige anbefalinger, som kan medvirke til, at kunstnerne også i fremtiden kan få en rimelig betaling for brugen af deres værker. Regeringen støtter etableringen af en brevmodel og vil derfor fremsætte et lovforslag herom i den kommende folketingsamling," [heter det](#) i en pressemelding fra Kulturministeriet.

Kilde: Kulturministeriet (14. april 2011)

Åndsverksloven blir bedre verktøy i kampen mot fildeling

[Ytringsfrihet og opphavsrett] [Norge]

Kulturdepartementet har sendt et forslag til endringer i åndsverkloven på høring. "Med dette gir vi rettighetshaverne verktøyet de trenger for å følge opp krenkelser av opphavsretten på nett, samtidig som vi ivaretar personvernet," sier kulturminister Anniken Huitfeldt i en [pressemelding](#).

På den ene siden vil departementet gjøre det mulig "at rettighetshaverne skal kunne registrere IP-adresser som er benyttet til krenkelser av opphavsretten, og at slik registrering ikke krever egen konsesjon. Samtidig må registreringen rapporteres inn til Datatilsynet, som også kan føre tilsyn med at dette skjer på forsvarlig måte."

På den andre siden vil departementet åpne "for blokkering av nettstedet som åpenbart og i stort omfang tilgjengeliggjør innhold i strid med opphavsretten," skriver Kulturdepartementet.

Kilde: Kulturdepartementet (19. mai 2011)

Riksdagen vil ha lavere moms på digitale skrifter

[Ytringsfrihet og opphavsrett] [Sverige]

Alle riksdagspartiene står bak en uttalelse om senket moms for digitale aviser, tidsskrifter og bøker, [skriver](#) Medievärlden.

Bakgrunnen er revideringen av [EUs merverdiavgiftsdirektiv](#), der trykte medier regnes som produkter (reduert moms tillatt) og digitale medier er tjenester (normal skattesats). I Sverige er momsen på trykte medier 6 prosent, mens den er 25 prosent på digitale medier.

Riksdagens Skatteutskotts [yttrande](#) (SkU25) som ble vedtatt, lyder slik (se s.13):

"Utskottet anser att det inom yttrandefrihetsområdet är särskilt viktigt att samma mervärdesskattesats kan tillämpas på produkter som finns både i traditionella sammanhang och i en digital miljö. Det är innehållet som ska vara avgörande och inte publiceringsformatet eller distributionsformen. Ett sådant synsätt ligger också i linje med den digitala agendan för Europa där konvergens förordas mellan den fysiska världen och världen online, även i fråga om skatter ([KOM\(2010\) 245](#), En digital agenda för Europa)."

Kilde Medievärlden (19. mai 2011)

Forslag til modernisering av opphavsrettsloven

[Ytringsfrihet og opphavsrett] [Sverige]

En ny opphavsrettslov bør erstatte den nåværende (fra 1960 om opphovsrätt till litterära och konstnärliga verk), foreslår Upphovsrättsutredningen Ju 2008:07 i sluttbetenkningen En ny opphovsrättslag (SOU 2011:32).

Hensikten er at den nye loven skal gi en bedre oversikt over innholdet og være mer tilgjengelig både for profesjonelle brukere og allmennheten. Redaksjonelle og språklige forandringer skal sørge for dette.

"Professor Jan Rosén har som särskild utredare haft i uppdrag att göra en översyn av upphovsrättens övergång i avtalsförhållanden, att se över en rad frågor om massutnyttjande av skyddade verk och andra prestationer på grundval av så kallade avtalslicenser samt att se över upphovsrättslagen i redaktionellt och språkligt hänseende. Delbetänkandet Avtalad upphovsrätt (SOU 2010:24) överlämnades den 8 april 2010. Den redaktionella översynen över lagen presenteras nu i slutbetänkandet," [skriver](#) Justitiedepartementet, som også peker på forslaget om at samtlige bestemmelser i internationella upphovsrättsförordningen (1994:193) tas in i den nya upphovsrättslagen."

Den nye opphavsrettsloven og de øvrige lovendringene foreslås å tre i kraft 1. januar 2013.

Kilde: Justitiedepartementet (15. april 2011)

Medieeierskap

Sanoma selger seg ut av kinomarkedet

[Medieeierskap] [Finland]

Sanoma-konsernet har avhendet sine interesser i kinobransjen, og har solgt Finlands største kinokjede Finnkino og det baltiske datterselskapet Forum til det svenske finansieringsselskapet Ratos AB, [skriver](#) Nordisk Film & TV Fonds nyhetsbrev.

Finnkino kontrollerer 25 kinoer med 161 saler og 30.000 seter i Finland og de baltiske landene. Over 9,9 millioner kinobilletter ble solgt i disse kinoene i 2010, med en omsetning på EUR 88,6 millioner og et overskudd på EUR 8,4 millioner.

I en børsmelding [skriver](#) Sanoma at verdien av transaksjonen er EUR 116 millioner. Både finske og latviske konkurransemyndigheter har godkjent transaksjonen.

Kilde: Nordisk Film & TV Fonds nyhetsbrev / Sanoma (3. mai / 29. april 2011)

Bonnier og Sanoma deler det finske bokmarkedet

[Medieeierskap] [Finland]

Bonnier og Sanoma styrker sine strategiske kjerneområder i det finske bokmarkedet gjennom to transaksjoner: Bonnier kjøper WSOY, et av Finlands største bokforlag, og selger Tammi Learning og Bonnier Utbildning til Sanoma, [melder](#) Medievärlden.

"Förvärvet är ett logiskt strategiskt steg för Bonnier, och stöder ambitionen att växa på den finska marknaden," [skriver](#) Bonnier i en pressemelding. Konkurransmyndighetene skal godkjenne transaksjonen.

Kilde: Medievärlden / Bonnier (29. april 2011)

Medieeierskapsloven skal gjennomgås

[Medieeierskap] [Norge]

En ekspertgruppe oppnevnt av Kulturdepartementet skal gjennomgå eierskapsreglene, som ble innført i 1997. En rapport skal foreligge våren 2012.

Endringene på mediefeltet, særlig av teknologi og eierstrukturer, er årsaken til gjennomgangen, framholder kulturminister Anniken Huitfeldt.

"Lovens formål – fremme ytringsfriheten, de reelle ytringsmuligheter og et allsidig medietilbud – ligger fast. Ulike mediesektorer glir imidlertid over i hverandre, mens dagens medieeierskapslov er innrettet slik at bransjen deles i sektorer. Ekspertgruppen skal vurdere om loven bør omfatte vertikal integrasjon og grenser for eierskap i elektroniske medier, og blant annet se på reguleringsmodellen, markedsinndelingen og eierskaps grensene på nasjonalt og regionalt nivå," heter det i [pressemeldingen](#) fra Kulturdepartementet.

Kilde: Kulturdepartementet (12. mai 2011)

Publikasjoner

Offentlige rapporter i perioden mars-mai 2011

[Publikasjoner]

Norden

[Scandinavian Think Tank – on films, markets, audiences and film policy.](#)

Kilde: Scandinavian Think Tank

Danmark

[It- og telepolitisk redegørelse 2011](#)

Kilde: Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (30. mars 2011)

Finland

[Det nationella digitala biblioteket](#)

Undervisnings- og kulturministeriets publikationer 2011:18

Kilde: Undervisnings- og kulturministeriets (7. april 2011)

Norge

Nasjonale bredbåndsplaner International best practice

Kilde: Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet (4. mai 2011)

Problemskapende bruk av dataspill

Medietilsynet er rådgivende instans på dataspill i Norge, og har ledet en arbeidsgruppe på området problemskapende bruk av dataspill.

Kilde: Medietilsynet (18. april 2011)

Sverige

Nytten av bredband - en fallstudie av sex kommuner

Insatser for økad anvendning av bredband og internet

De två rapporterna, Nyttan av bredband respektive Insatser för ökad användning av bredband och internet, ingår i det pågående arbetet med att utforma den nationella it strategin En Digital agenda för Sverige som kommer att presenteras under hösten.

Kilde: Näringsdepartementet (28. april 2011)

Bredbandskartläggning 2010 – en geografisk översikt av bredbandstillgången i Sverige

Kilde: Kommunikationsmyndigheten PTS (16. mars 2011)

Medier i Norden

Redaktör: Terje Flisen

Ansvarig utgivare:

Ulla Carlsson

NORDICOM

Göteborgs universitet

NORDICOM är en institution under Nordiska Ministerrådet

Medier i Norden er et uavhengig internett-basert nyhetsbrev som følger den politiske, økonomiske og teknologiske utviklingen på medieområdet. Aktuelle temaer og trender belyses i artikler og notiser.

Nyhetsbrevet publiseres fire ganger per år; ved månedsskiftene januar/februar, april/mai, september/oktober og november/desember.